

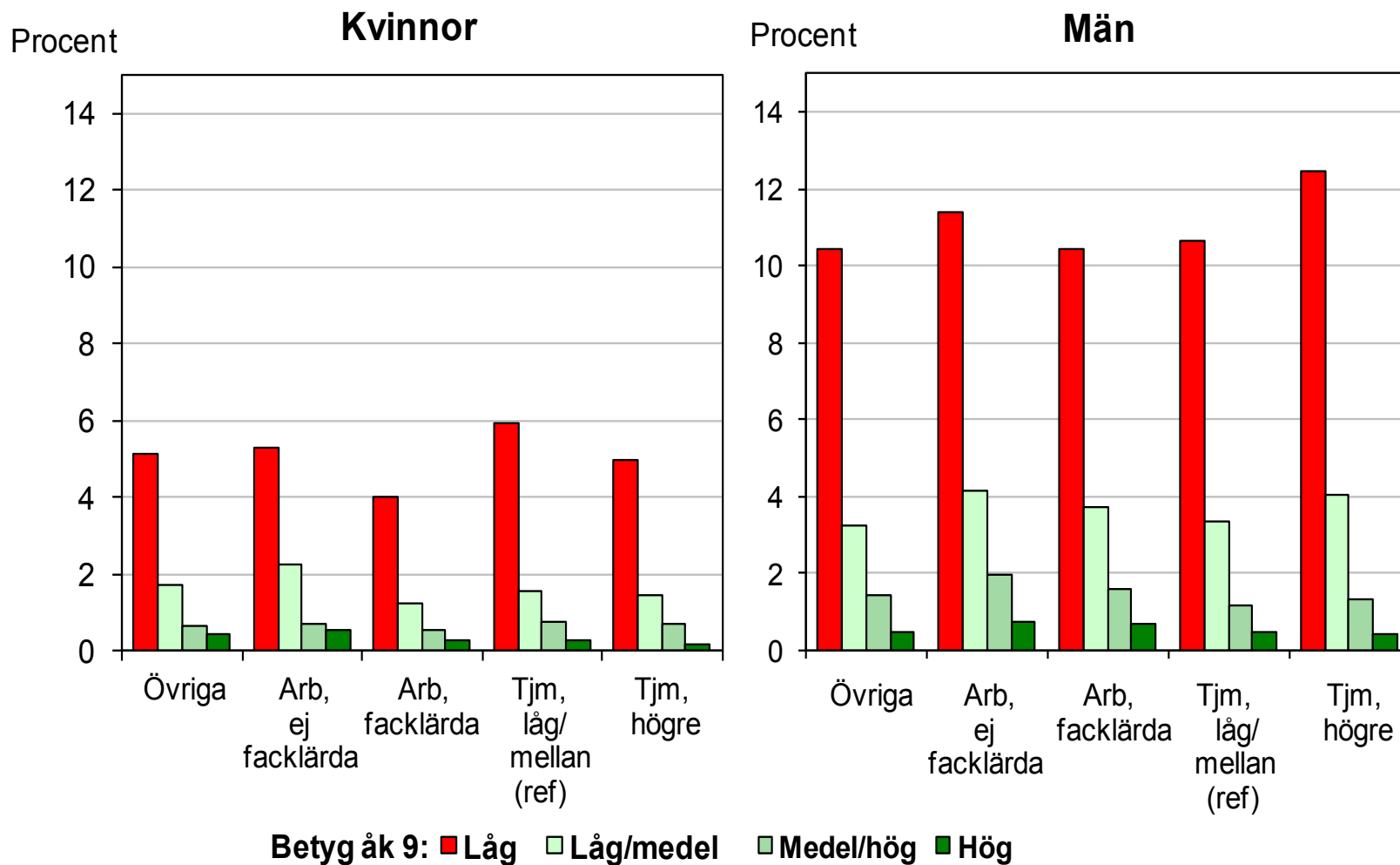
Socialtjänstens barn & ungdomar

- Skola och Hälsa

Drogfokus, Uppsala 19 okt 2016

Bo Vinnerljung, professor
Socialt arbete, Stockholms Universitet
bo.vinnerljung@socarb.su.se

Narkotikamissbruk från 20 års ålder efter soc ekon bakgrund och betyg i årskurs 9

N=930 000

Vinnerljung et al, 2010

Bakgrundsvariabel	Samband med nark missbruk	RR
Mors socioekon status el utbildning	--	
Mor född utanför Europa	**	1,7
Mor ensamstående	*	1,5
Mor tonårsmamma	--	
Mor arbetar inte	--	
Mor förtidspension	--	
Mor lever på socialbidrag	*	1,4
Mor allvarlig psykisk ohälsa	*	1,3
Far allvarlig psykisk ohälsa	--	
Mor missbruk	*	1,4
Far missbruk	**	1,6
Mor allvarlig kriminalitet	*	1,3
Far allvarlig kriminalitet	*	1,5
Geogr uppväxt i storstad vs på landet	**	1,7
Personen är man	***	2,4
Inga/ofullständiga/låga betyg	***	4,1

Gauffin et al, 2013, 2015

Socialtjänstens barn.....

- Får sämre skolbetyg i åk 9
  - jämfört med andra barn med samma begåvning
- Fler blir lågutbildade – fler max grundskola, färre högskola
  - jämfört med andra barn med samma begåvning
  - jämfört med andra barn med samma betyg
- Mycket höga tal för avhopp under gymnasietiden.
- Men deras utbildningsambitioner/drömmar är inte särskilt annorlunda än andra jämnårigas.

Beteendeproblem, psykiska problem?

Beteendeproblem

Psyk problem

Vilka faktorer ökar chansen för **negativa** utfall bland socialtjänstens barn?

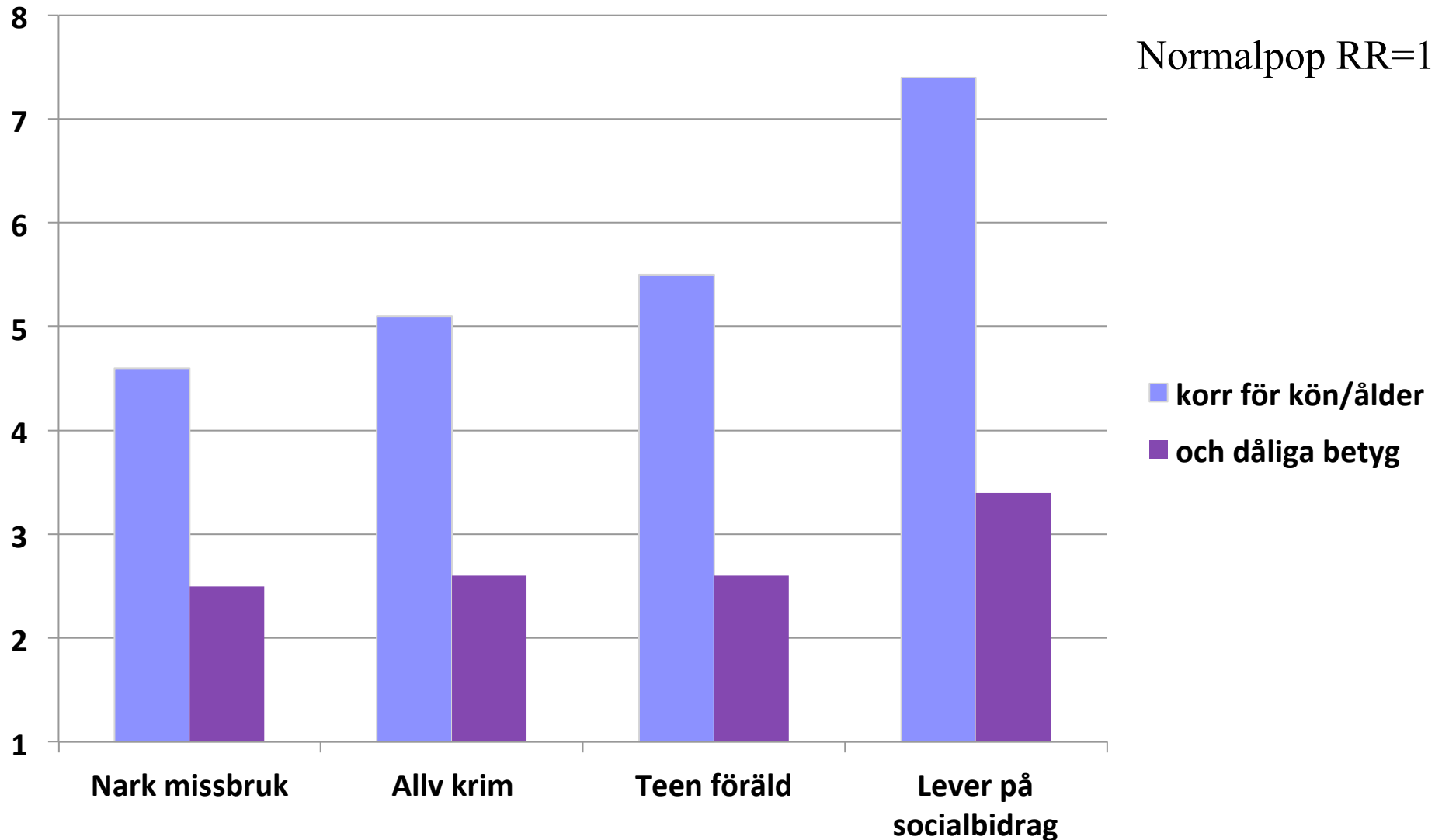
- **Dåliga skolbetyg från åk 9**
  - plus kön
- **Ingen/marginell betydelse**
  - mor/far psykisk sjukdom eller missbruk

Vilka faktorer ökar chansen
för **positiva** utfall bland socialtjänstens barn?

- **Frånvaron av dåliga skolbetyg från åk 9**
  - plus kön
- Ingen/marginell betydelse
  - mor/far psykisk sjukdom eller missbruk

Barn i familjer med långvarigt socialbidrag

Relativ risk (RR) före/efter kontroll för 'dåliga betyg'

Somatisk ohälsa: Läkarundersökning av 121 barn vid placering

Antal remisser

- Vårdcentral 24
- Ögon 8
- Öron-näsa-hals 11
- Logoped 1
- Kirurg 1
- Ortoped 3
- Barnmedicin 19
- BUP 12
- Hudklinik 7
- Tandhälsovård 6
- Skolhälsovård 5
- Barnhälsovård 1
- Kvinnoklinik 1

Vartannat barn (n=61)
fick minst en remiss

Hälsokontroll av 91 ungdomar på SiS-hem

- Journaldata
- Resultat från hälsoundersökning: syn/hörselprov, blodprov, klamydiatest, läkarundersökning
- Uppgifter från ungdomarna själva
  - hälsosamtal med läkaren (ca 1 tim)

Mycket medicinering

- 80% fick något receptbelagt läkemedel
- Mer än varannan flicka fick minst tre typer av läkemedel
- 63% av flickorna hade pågående medicinering för minst ett somatiskt hälsoproblem.
- 70% fick minst ett psykofarmakapreparat
- Mer än varannan flicka fick minst två typer av psykofarmaka

Kategorisering av resultat från hälsokontrollen

- Inga indikationer
- Känt problem, OK omhändertaget/uppföljt
- **Känt problem, ej OK omhändertaget/uppföljt**
- **Nyupptäckt problem**

Behandlingskrävande somatiska hälsoproblem

- Känt men ej OK omh eller nyupptäckt (minst ett):
  - 53% av pojkarna; 75% av flickorna
- Bara 'nyupptäckt':
  - 40% av pojkarna, 53% av flickorna

Allvarliga/komplexa ohälsotillstånd

- Livs- el funktionshotande 11%
- Komplexa (flera specialister) 23%
- Minst ett av ovan:
  - 52% av flickorna; 16% av pojkarna

Vad ledde hälsokontrollen till?

	Pojkar	Flickor
Remiss sjukvård	48%	56%
Besök tandvård	20%	71%
Besök ungdoms- mottagning el barnmorska	2%	48%
Kompl av vaccinering	21%	18%
Minst ett av ovan	67%	93%

- Plus att 92% fick insatser direkt av projektläkaren

Utdrag från ADAD/inskrivning 2013

- Personalens bedömning av ungdomarnas behov av hjälp med hälsoproblem
- ”Hjälp nödvändig” el ”Hjälp absolut nödvändig”:
  - 3 %, ingen större skillnad pojkar/flickor

Tandohälsa

- '121 barn-studien': Vartannat barn 7-17 år hade djupgående karies när de kom i vård
- Studie av 91 ungdomar på SiS-hem:
  - Djupgående karies: 43% flickorna, 9% av pojkarna
  - Andra uppenbara tandhälsoproblem: 44% resp 35%
- Brittisk studie av >1000 barn i östra London (socialt utsatt område):
  - barn i fosterhem eller på institution hade mycket sämre tandhälsa än barn som bodde hemma.

Tandohälsa på lång sikt

- Svensk registerstudie av vuxna f d placerade barn (n= 1.7 millioner; f 1989-2004; 20-29 år vid uppföljning):
- Mycket sämre tandhälsa i än andra i samma ålder. Inte bättre för de som varit i vård hela barndomen.
  - Färre besökte tandvården regelbundet
  - Fler akutbesök
  - Fler hade skadade och utdragna tänder
  - Sämre även efter justering för mors och egen utbildning, användning av psykofarmaka och missbruk